

Roemeense goudmijn 'nieuw Tsjernobyl'

Een mijnbouwbedrijf uit Canada schermt met de goedkeuring van de Wereldbank voor een milieugevaarlijke goudmijn in Roemenië. De bank zegt nog na te denken over goedkeuring. Intussen gaat de aanleg gewoon door.

Van onze correspondent
Tijn Sadée

ROSIA MONTANA

'Met steun van de Wereldbank.' Onder de vlag van dit gerespecteerde financiële instituut probeert het Canadese mijnbouwbedrijf Gabriel Resources investeerders te vinden voor een grootschalig mijnbouwproject in Roemenië.

In de vallei van Rosia Montana, in Roemeens Transsylvanië, komt een zeshonderd hectare groot cyanide-bassin. Begin 2000 leidde de overstroming van een cyanide-meer in het noord-Roemeense Baia Mare-mijngebied tot een grote milieuramp. Het giftige cyanide, in een open mijn-methode nodig om goud aan erts te onttrekken, stroomde per rivierwater door Roemenië, Hongarije en Joegoslavië, met massale vissterfte tot gevolg. In Baia Mare was het Australische mijnbedrijf Esmeralda verantwoordelijk voor de ramp.

'Deze methode van werken

wordt nergens meer getolereerd, behalve in derdewereldlanden', zegt Mihaela Lazarescu van het Roemeense Instituut voor Ontwikkeling en Behoud van het Milieu. Na de ramp in Baia Mare vragen experts en milieuvrijwilligers zich af hoe het kan dat de Wereldbank sponsoring van zo'n riskante operatie overweegt, die zij 'een Tsjernobyl in de maak' noemen.

Alvorens geld te geven, wil de Wereldbank eerst een grondige analyse van de gevolgen voor milieu en mens, is het officiële standpunt. Dat strookt echter niet met de huidige situatie in het mijnstadje Rosia Montana, waar de ingenieurs van Gabriel Resources al vergevorderd zijn met bouwen.

'De afgelopen maanden zijn hier wel degelijk experts van de Wereldbank komen kijken', zegt vice-president Bruce Marsh van het Canadese mijnbouwbedrijf echter. 'Maar ik heb hun milieurapportage nooit onder ogen gekregen. Vreemd. Dat geef ik toe.' Dat Gabriel Resources in de prospectus de niet bestaande 'goedkeuring van de Wereldbank' gebruikt, betreurt Marsh nu. 'Het is bedoeld om investeerders te trekken die in het kielzog van de Wereldbank sneller risico's nemen.'

In een reactie schrijft Casandra Bischoff van de Wereldbank-vestiging in Roemenië dat de bank volledig op de hoogte is van het gebruik door Gabriel Resources van de naam van de bank. 'Ik kom

erop terug zodra de Wereldbank hierover een officieel standpunt heeft ingenomen.'

Milieueorganisaties en bewoners van de mijnstreek zijn teleurgesteld dat de Wereldbank vooralsnog toestaat dat Gabriel Resources de 'goedkeuring' van de Wereldbank als legitimatie misbruikt.

In Rosia Montana heeft het Canadese bedrijf zijn tenten inmiddels opgeslagen: voor de bewoners is er een plan voor herhuisvesting, het mijnmuseum waarin

Vreemde rol van Wereldbank bij financiering plan

de tweeduizend jaar oude Roemeense mijnwerken zijn te bezichtigen, is in handen van Gabriel Resources, en op de lokale bussen prijkt het logo van Eurogold, de naam van de samenwerking tussen Gabriel Resources en het Roemeense staatsbedrijf Minvest.

'Op die manier worden de bewoners van de regio gemanipuleerd', zegt Stephanie Roth van actiegroep Alburnus Maior. 'In afwachting van een beslissing van de Wereldbank, redeneert Gabriel Resources, stuwen we het project voort zodat er straks geen weg terug meer is. Het zwijgen van de Wereldbank is voor de Canadezen letterlijk goud waard.'

De goudmijn van de Canadezen heeft een levensduur van vijftien jaar. In een gebied van zestienhonderd hectaren worden dorpen ontruimd en voor negenhonderd families worden elders bungalows gebouwd. 'Zwakste schakel in het project', zegt vice-president Bruce Marsh, 'is de dalende goudprijs.' Zijn bedrijf heeft nog geen plan voor het sluiten van de mijn ná die vijftien jaar. Ook gesprekken met verzekeraars die de schade bij een mogelijke milieuramp dekken, moeten nog plaatsvinden.

In geval van overstroming van het cyanide-bassin, zoals in 2000 in Baia Mare, treedt het noodplan in werking dat Marsh heeft ontworpen. 'Er komt een lager gelegen opvangreservoir dat het lekende water opvangt. Een betonnen laag op de bodem van het meer is niet nodig, want er ligt een stevige, natuurlijke laag kleigrond. Maar laat ik eerlijk zeggen: goud delven kán niet zonder risico.'

In Roemenië wordt gewerkt aan de sluiting van in totaal 279 mijnen. Grootste probleem daarbij is het opruimen van de oude installaties en de vergiftigde grond. De Wereldbank helpt de Roemeense overheid daarbij. Dat de bank straks wellicht gaat meedoen aan een nieuw project met de riskante cyanide-methode, wekt verontwaardiging bij milieueorganisaties. Zeker nu de pers heeft onthuld dat Frank Timis, de directeur van Gabriel Resources, vroeger

twee maal is aangehouden wegens drugsbezit en 'de intentie tot handel in drugs'. Het roept bij deskundigen twijfels op over de grondigheid van het antecedenten-onderzoek van de Wereldbank.

'Ik ben een christen en dus vergevingsgezind', zegt Bruce Marsh over Timis, die hij omschrijft als 'een enorm energieke, inspirerende man'. Hetgeen blijkt uit het wijdvertakte netwerk van bv's in Barbados, Jersey, Nederland en Canada, waarin Timis zijn activiteiten heeft ondergebracht. De goudmijn in Rosia Montana is het eerste mijnproject van zijn bedrijf Gabriel Resources.

De Roemeense overheid, die middels het staatsbedrijf Minvest voor 2 procent in de winst gaat delen, zet volgens Marsh zijn bedrijf onder druk. Marsh: 'Die willen dat we snel beginnen. Maar wij zijn afhankelijk van het tempo van het financieringsproces. Natuurlijk kunnen we best leven zonder de Wereldbank, maar andere private financiers komen nu eenmaal eerder over de brug als de Wereldbank meedoet. We dansen momenteel deze paringsdans.'

Marsh: 'Eigenlijk worden we door de Wereldbank gechaanteerd. Ze willen zo graag meedoen dat wij ze wel aan boord móeten nemen. Voor de Wereldbank is het een prestigeproject, het is de grootste goudmijn in de armste regio van Europa waar de bank zijn gezicht wil laten zien.'